

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 18. Rok: 2025 Číslo: 21.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Ježiš ako záhradník nového života

(z myšlienok pápeža Leva XIV.)

V tomto Jubilejnom roku, ktorý je venovaný nádeji, uvažujeme o vzťahu medzi Kristovým zmŕtvychvstaním a výzvami dnešného sveta – teda našimi výzvami. Aj nám chce niekedy Ježiš, Živý, položiť otázku: „Prečo plačeš? Koho hľadáš?“ Výzvy totiž nedokážeme zvládnuť sami a slzy sú darom života, keď očisťujú naše oči a uvoľňujú náš pohľad.

Evanjelista Ján upozorňuje na detail, ktorý iné evanjeliá neuvádzajú: keď Mária Magdaléna plakala pri prázdnom hrobe, hneď nespoznala vzkrieseného Ježiša, ale myslela si, že je to záhradník. Už pri opise Ježišovho pochovania v podvečer Piatka utrpenia Pána bol text veľmi presný: „Na mieste, kde ho ukrižovali, bola záhrada a v záhrade nový hrob, do ktorého ešte nik nebol uložený. Tam teda položili

Ježiša, lebo bol židovský deň Príprav a hrob bol blízko“ (Jn 19, 40 – 41).

Tak sa v pokoji soboty a v kráse záhrady končí dramatický zápas medzi tmou a svetlom, ktorý sa rozpútal zradou, zatknutím, opustením, odsúdením, ponížením a zabitím Syna, ktorý „miloval svojich, čo boli vo svete, a miloval ich do krajnosti“ (Jn 13, 1). Obrábať a strážiť záhradu je pôvodná úloha človeka (porov. Gn 2, 15), ktorú Ježiš priviedol k naplneniu. Jeho posledné slovo na kríži – „Je dokonané“ (Jn 19, 30) – pozýva každého z nás znovu nájsť tú istú úlohu, svoju vlastnú úlohu. Preto „naklonil hlavu a odovzdal ducha“ (v. 30).

Drahí bratia a sestry, Mária Magdaléna sa teda celkom nemýlila, keď si myslela, že stretáva záhradníka! Musela

však znovu začuť svoje meno a pochopiť svoju úlohu od Nového človeka – od toho, ktorý v inom Jánovom texte hovorí: „*Hľa, všetko tvorím nové*“ (Zjv 21, 5). Pápež František nám encyklikou *Laudato si'* ukázal naliehavú potrebu kontemplatívneho pohľadu: ak človek nie je strážcom záhrady, stáva sa jej ničiteľom. Kresťanská nádej teda odpovedá na výzvy, ktorým je dnes vystavené celé ľudstvo, tým, že zotrúva v záhrade, kde bol Ukrižovaný položený ako semeno, aby vstal z mŕtvych a priniesol veľkú úrodu.

Raj nie je stratený, ale nájdený. Ježišova smrť a zmŕtvychvstanie sú základom spirituality

integrálny ekológie, bez nej zostávajú slová viery bez dosahu na realitu a slová vedy zostávajú mimo srdca. „*Ekologická kultúra sa nemôže obmedziť na sériu naliehavých a čiastkových odpovedí na problémy týkajúce sa zhoršovania životného prostredia, vyčerpávania prírodných zdrojov a znečistenia. Mala by byť iným pohľadom, myslením, politikou, vzdelávacím programom, životným štýlom a spiritualitou, ktoré dávajú podobu istému druhu odporu*“.

Preto hovoríme o ekologickej konverzii, ktorú kresťania nemôžu oddeliť od obrátenia, ku ktorému ich vyzýva nasledovanie Ježiša. Jej znamením je Máriino obrátenie sa v ono veľkonočné ráno: len ak kráčame od obrátenia k premene, prechádzame z tohto údolia sĺz do nového Jeruzalema. Tento prechod, ktorý sa začína v srdci a ktorý je duchovný, mení dejiny, zaväzuje nás verejne a vyvoláva solidaritu, ktorá už teraz chráni ľudí i stvorenia pred chamtivosťou vlkov – v mene a v sile Baránka, Pastiera.

Tak môžu dnes synovia a dcéry Cirkvi stretnúť milióny mladých i mnohých ďalších mužov a žien dobrej vôle, ktorí počuli volanie chudobných a zeme a nechali sa ním dotknúť v srdci. Mnohí túžia – prostredníctvom priamejšieho vzťahu so stvorenstvom – nájsť novú harmóniu, ktorá ich privedie za hranice toľkých roztriešteností. Veď „*nebesia rozprávajú o sláve Boha a obloha hlása dielo jeho rúk. Deň dňu o tom podáva správu a noc noci to dáva na známosť. Nie sú to slová, nie je to reč, ktorá by sa nedala počuť. Po celej zemi rozlieha sa ich hlas a ich slová až po končiny sveta*“ (Ž 19, 1–5).

Štvrté Božie prikázanie

(pohľad na Dekalóg)

„*Cti svojho otca a svoju matku*“

Štvrtým prikázanim sa začína druhá tabuľa zákona. Máme si ctiť otca i matku, ktorým vďačíme za život. Rodičia sú podľa Božieho určenia spolutvorcovia na vzniku nového života človeka, preto im v Dekalógu patrí miesto hneď za Bohom, t.j. za tromi prikázaniami prvej tabule Desatora. Prvé tri prikázania sa týkajú vzťahu človeka a izraelského ľudu k Bohu.

Štvrté prikázanie nabáda ľudí k úcte stavu materstva a otcovstva. Iba keď matka a otec berú svoje poslanie výchovy s plnou vážnosťou a zodpovednosťou, môže výchova priniesť požehnanie. Vtedy si ich aj deti ctia prirodzene, cítiac veľkosť ich ducha. Žiaľ, mnohí rodičia toto prikázanie porušujú, čím oberajú deti o vnútorné hodnoty, ktoré mali byť pre ne nenahraditeľnou oporou v celom ich živote. Tak isto sa obracia na deti v ich vzťahu k otcovi a matke a tiež príbuzenských vzťahov s ďalšími členmi rodiny. Boh žiada, aby sme preukazovali úctu, láskavosť a vďačnosť starým rodičom a predkom. Toto prikázanie sa týka rodiny, jej vnútornej celistvosti a jej solidarity. Rodičia sú v istom zmysle zástupcovia Pána, čo nám dali život, sú tí ktorí nás uviedli do ľudského bytia. Po Bohu sú prvými dobrodincami a ak sám

Boh je dobrý, rodičia sa zvláštnym spôsobom podieľajú na tejto jeho najvyššej добрote. To znamená, že je tu istá postupnosť s úctou patriacou Bohu.

Ľudská bytosť bola stvorená na Boží obraz, nie je niečím, ale niekým. Je schopná spoznávať samu seba, slobodne sa rozhodovať a vstupovať do spoločenstva s inými osobami. Žena aj muž majú rovnakú dôstojnosť, pretože boli obaja stvorení na Boží obraz. Žena je doplnením muža a naopak, muž je doplnením ženy. Z toho vyplýva, že vzťah ženy a muža je o vzájomnom dopĺňaní sa a to nielen z telesnej a duševnej stránky, ale aj zo stránky ontologickej, pretože len vďaka dualite „ženskosti“ a „mužskosti“ sa plne realizuje „ľudskosť“.

V súčasnej priemyselnej dobe sa chápe rodina ako malé domáce spoločenstvo rodičov a ich detí. V skorších dobách boli malé rodiny začlenené do väčších spoločenstiev, v ktorých žilo niekoľko generácií. V takomto rodinnom usporiadaní bolo mnoho príležitostí k vytváraniu vzťahov medzi vzdialenejšími príbuznými ako napríklad deti a ich prarodičia. Vzťahy boli pevnejšie a veľa vecí sa spoločne prežívalo: práca, voľný čas, sviatky, stretnutie rôznych vekových skupín (deti,

dospelí, starí). Tiež mravná výchova sa uskutočňovala z veľkej časti v tomto spoločenstve, ktoré bolo formované rovnakými hodnotami a rovnakým cieľom. Tento mnohotvárný vzťah viacerých generácií bol uľahčovaný ako pre rodičov, tak aj pre deti. Rodina ako spoločenstvo, ktoré tvoria rodičia a ich deti, je Bohom chcená a je povolaná k tomu, aby v podmienkach tohto sveta rozpoznávala Boží plán a tento plán uskutočňovala.

Rodina je prvou skúsenosťou Cirkvi, ktorú človek prežíva, pretože v nej má prvé uvedenie do viery, prijíma prvé sviatosti a má prvú skúsenosť s rozdávacou láskou. Len čo

sa deti narodia, tak ich rodičia nesú k sviatosti krstu, vychovávajú ich, aby mohli prijať sviatosť prvého svätého prijímania, birmovania a ozrejmujú im tajomstvo Ježiša Krista a Cirkvi. Cirkev nepozná žiadne „otvorené manželstvo“ alebo „manželstvo na skúšku“ takzvaný konkubinát, v ktorom existuje sexuálna sloboda. Cirkev trvá na tom, že manželstvo je zväzok ženy a muža, je životným spoločenstvom, ktorý vylučuje akékoľvek iné podobné záväzky. Cirkev dôrazne odporúča veriacim, aby sa nielen platne zosobášili, ale aby sa v každom ohľade na manželstvo aj dobre pripravili.

Svätý apoštol Pavol napísal: „*Deti, poslúchajte rodičov vo všetkom, lebo je to milé Pánovi!*“ (Kol 3, 20). Rodičia sú pre deti ako keby „zástupcami“ Boha na zemi. Neposlušnosť voči rodičom je hriech, ktorý veľmi narušuje a znepríjemňuje život v rodine. A okrem toho, rodičom veľmi sťažuje tú namáhavú úlohu – výchovu. Počas detstva a dospievania sú deti povinné poslúchať svojich rodičov. Deti majú rodičov milovať, ctiť a byť im poslušnými. Láska a úcta nikdy

neprestanú, deti ctia svojich rodičov vnútorne, uznávajú ich hodnotu navonok tým, že im preukazujú znaky tohto uznania. Poslušnosť je

obmedzená na čas, kým deti sú pod opaterou rodičov. Po získaní veku dospelosti (aj keď 18 ročný človek ešte nie je dospelý), už nie sú deti prísne viazané poslušnosťou voči svojim rodičom. Ak však naďalej žijú s rodičmi v spoločnej domácnosti, sú povinné rešpektovať domáci poriadok a namiesto poslušnosti má nastúpiť v rodinných vzťahoch seriózna tolerancia a vzájomná dohoda. Rodičia si zasluhujú od dieťaťa úctu a lásku. Ak by rodičia nedali svojmu dieťaťu nič, okrem toho, že sa mohlo narodiť, aj tak je dieťa povinné mať túto úctu a lásku voči svojim rodičom.

Liturgický program

Liturgický program po 25. nedeli po Päťdesiatnici

01.12. – 07.12. 2025

Pondelok 01.12.	Sv. prorok Nahum	06:30 sv. lit. (csl.)	† Květuše
		18:00 sv. lit. (slov.)	† Zitka, Pavol
Utorok 02.12.	Sv. prorok Habakuk	06:30 sv. lit. (csl.)	† Ján
		18:00 sv. lit. (slov.)	† Anna, Anna, Juraj...
Streda 03.12.	Sv. prorok Sofoniáš	06:30 sv. lit. (csl.)	† Anna, Vasil', Ján...
		18:00 sv. lit. (slov.)	1. † Marek (panychída) 2 † Marta, Mária, Ján, Štefan, Helena
Štvrtok 04.12.	Sv. veľkomočenica Barbora	06:30 sv. lit. (csl.)	† Ján, Helena
		18:00 sv. lit. (slov.)	* Anna s rod.
Piatok 05.12.	Prepodobný a bohonositel'ný otec Sáva Posvätený zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.)	* SSR a NSI
		17:00 sv. lit. (slov.)	* SSR a NSI
Sobota 06.12.	Sv. Mikuláš Divotvorca, arcibiskup lykijskej Myry	08:00 sv. lit. (csl.)	* za farnosť
		17:00 Veľká Večiereň	
		18:00 sv. lit. (slov.)	* za farnosť
Nedeľa 07.12.	26. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. Ambróz, milánsky biskup hl. 1	07:30 sv. lit. (slov.)	
		09:00 sv. lit. (csl.)	* za farnosť
		11:00 sv. lit. (slov.)	
		17:00 Večiereň	
		18:00 sv. lit. (slov.)	* rod. Šefčíková, Farbaniecová

Liturgický program

Liturgický program po 26. nedeli po Päťdesiatnici

08.12. – 14.12. 2025

Pondelok 08.12.	Počatie Presv. Bohorodičky sv. Annou mirovanie	07:30 sv. lit. (csl.) 16:30 sv. lit. (slov.) * <i>za farnosť</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Bibiána, Lukáš</i>
Utorok 09.12.	Prepodobný otec Patapios	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Ladislav, Ján</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Mikuláš</i> 2. † <i>Juraj, Júlia, Štefan, Valika</i>
Streda 10.12.	Sv. mučeníci Méнас, Hermogenés a Eugraf	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Vladimír</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Anton (panychída)</i> 2. † <i>Mária, Peter (panychída)</i>
Štvrtok 11.12.	Prepodobný otec Daniel Stípnik	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Juraj</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Ján (panychída)</i> 2. † <i>Juraj (panychída)</i>
Piatok 12.12.	Prepodobný otec Spiridon Divotvorca, trimilunský biskup zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Michal, Štefan, Ján, Pavol</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Oľga</i>
Sobota 13.12.	Sv. muč. Eustratios, Auxencius, Eugen, Mardarios a Orest	07:00 sv. lit. (csl.) † <i>Mária (panychída)</i> 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Mária (panychída)</i>
Nedeľa 14.12.	Nedeľa svätých Praotcov Sv. muč. Tyrsos, Leukios, Filemon, Apollónios a Kallinik hl. 2	07:30 sv. lit. (slov.) 09:00 sv. lit. (csl.) * <i>za farnosť</i> 11:00 sv. lit. (slov.) * <i>Sára</i> 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Ján</i>

Liturgický program

Liturgický program po Nedeli svätých Praotcov

15.12. – 21.12. 2025

Pondelok 15.12.	Sv. hieromučeník Eleuterios	06:30 sv. lit. (csl.) * <i>Martina s rod.</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Emil</i> 2. † <i>Ján, Mária</i>
Utorok 16.12.	Sv prorok Aggeus	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Michal, Anna, Anna</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Rozália (panychída)</i> 2. † <i>Anna, Ján, Júlia</i>
Streda 17.12.	Sv. prorok Daniel; traja svätí mládenci: Ananiáš, Azariáš a Mízael	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Ivan, Vasiľ, Anna (panychída)</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Vladimír</i> 2. † <i>Vasiľ, Michal, Zuzana</i>
Štvrtok 18.12.	Sv. mučeník Sebastián a jeho spoločníci	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Jozef, Mária</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Miroslav, Tomáš, Juraj...</i>
Piatok 19.12.	Sv. mučeník Bonifác zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Gondová, Rud'áková...</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Mikuláš, Anna, Peter...</i>
Sobota 20.12.	Sv. hieromučeník Ignác Bohonositeľ	07:00 sv. lit. (csl.) † <i>Michal, Mária</i> 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Jozefína, Ján</i>
Nedeľa 21.12.	Nedeľa svätých otcov Sv. mučenica Juliána hl. 3	07:30 sv. lit. (slov.) * <i>Mária s rod.</i> 09:00 sv. lit. (csl.) * <i>za farnosť</i> 11:00 sv. lit. (slov.) * <i>Ladislava s rod.</i> 14:30 Predvianočná spoveď 18:00 sv. lit. (slov.)

Prepodobný otec Sáva Posvätený

(Synaxár – 5. december)

Prepodobný a bohonositeľný otec Sáva Posvätený sa narodil v roku 439 v Kappadóci, v dedine Mutalaska, v blízkosti Cézarei.

Keď mal 5 rokov, rodičia sa presťahovali do Alexandrie a syna nechali u matkinho brata. Pretože tam chlapec trpel od zlej tety, utiekol k bratovi svojho otca. To vyvolalo medzi príbuznými nezhody.

Keď mal Sáva osem rokov, odišiel do monastiera v Skande, neďaleko Mutalasky. Jeho príbuzní sa hneď nato zmierili a išli za ním, aby sa vrátil. On odmietol.

V monastieri dosiahol Sáva veľký duchovný pokrok. Po desiatich rokoch odišiel do Palestíny. Tam sa stretol s prepodobným Eutymom (20.1.), ktorý ho dal na výchovu k prepodobnému Teoktistovi. Tu sa ho ešte raz snažil nepriateľ spásy odradiť od mnišského života: Jednému bratovi v monastieri zomreli rodičia v Alexandrii. A on sa rozhodol, že tam pôjde. U Teoktista si vyprosil, aby s ním išiel aj Sáva. Keď prišli do Alexandrie, Sáva sa tam stretol so svojimi rodičmi. Tí ho so slzami v očiach prosili, aby sa vzdal čiernych šiat. On však v sebe prekonal prirodzenú lásku, nedbal rodičovských prosieb a sĺz, a zostal pri svojom rozhodnutí. Rodičia ho potom prepustili.

Keď mal Sáva tridsať rokov, odišiel do neďalekej jaskyne, aby tam žil osamote.

Jeho týždeň vyzeral takto: 5 dní sa v jaskyni postil a plietol koše. V sobotu odchádzal do monastiera a niesol so sebou 50 košov. V sobotu a v nedeľu bol v monastieri. V nedeľu večer odchádzal spať do jaskyne a vzal si so sebou prútie na ďalší týždeň.

Po 5 rokoch si ho vzal k sebe preodobný Eutym. Keď Eutym zomrel, nastali v monastieri nezhody a zmenili sa aj predpisy. Preto Sáva odišiel na púšť k Jordánu. Tu ho chcel diabol zastrašiť. Zjavoval sa mu v poddobe rôznych zvierat, ale prepodobný ich vždy s modlitbou zahnal.

Sáva neskôr našiel jaskyňu, v ktorej sa usídlil. Jaskyňa mala neprístupný vchod, a preto k nemu pripevnil vetvu, po ktorej sa z jaskyne spúšťal, keď chodil po vodu. V jaskyni sa Sáva živil najprv trávou. Potom mu začali nosiť jedlo ľudia, čo žili v okolí. Po 5 rokoch života k nemu začali prichádzať ľudia, ktorí chceli žiť v jeho blízkosti. Sáva ich ochotne prijímal a každému ukazoval miesto, kde má bývať. Počas krátkej doby sa okolo neho zhromaždilo asi sedemdesiat bratov. Keď sa počet bratov začal zväčšovať, Sáva postavil kaplnku v doline pri potoku, a keď k nim niekedy prišiel presbyter, Sáva ho poprosil, aby im odslúžil sv. Liturgiu, lebo sám nechcel, aby niekto z bratov prijal sv. tajinu rukopoloženija. Sáva našiel prameň s vodou, a tá im už potom nikdy nechýbala.